

קדושה, ואם עלה ירד, ונחשב כאילו חנקו [וכקדשים שמתו שאין הנהנה מהם משלם אפילו את הקרן]. ומאי, מה ששנינו מועלין בהן הוא רק מדרבנן.⁽⁴¹⁾ שחכמים החמירו עליו, והטילו על הנהנה בו דין מעילה⁽⁴²⁾.

אלא לרבה, הסובר שאם עלה ירד, קשיא, למה מועלין בו, הלא רבה סובר שנחשב "כמאן דחנקינן", והרי מטעם זה סובר שאף לרבי שמעון ירד.

ומתריצין: אכן, מן התורה אין לו שום

וכו'. ובהערה הבאה יבואר שיטת הרמב"ם.

42. משמע מגמרתנו, שדין מעילה ודין אם עלו לא ירדו קשורים זה בזה, ורק בפסולי קדשים שדינם שלא ירדו, יש עליהם קדושה להיחשב מ"קדשי ה'", ויש בהם מעילה,

אבל בקדשים שדינם להיפסל אפילו בדיעבד, ואם עלו – ירדו, אין עליהם קדושה כלל מן התורה, ואינם נחשבים מ"קדשי ה'" ודינם כקדשים שמתו, ואין בהם מעילה. [אלא שבאופנים מסויימים החמירו חכמים והטילו בהם "מעילה מדרבנן", כמבואר].

וקשר זה מבואר בכמה לשונות הראשונים בסוגיתנו. [לדוגמא: תוס' עמוד א ד"ה חוץ לזמנו בתחילת דבריהם, פירוש המיוחס לרש"י תחילת עמוד ב, ועוד].

ואם כן, מוכרחים לומר שמשנתנו לא נשנתה אליבא דרבי יהודה, שהרי רבי יהודה סובר לגבי נשחט בלילה שאם עלה ירד, ואילו במשנתנו שנינו שיש בו מעילה. [ולשיטת המיוחס לרש"י, עיין הערה 37, סובר רבי יהודה בכל פסולי משנתנו שאם עלו, ירדו].

וכן מוכרחים לומר, שהסוגיא הקודמת המחלקת בין קדשים שמתו שאין בהם מעילה מן התורה לבין פסולי משנתנו שיש בהן מעילה מן התורה, היא רק אליבא דרב יוסף הסובר שאם עלו לא ירדו. וכן כתב השיטה מקובצת בהשמטות ובברכת הזבת, ולקמן יבואר שיטת הרמב"ם.

[ואין לתרץ כמו שתירץ רבה: מעילה מדרבנן,

הפסול אחרי שבא לכלל הכשר? מבארים התוס', מפני שכן מוכרח מדברי רבי יהודה עצמו שבנשחט בדרום סובר שירד, ואילו בניתנין למעלה וכולי סובר שלא ירד, כמבואר, הילכך, מוכרחים לחלק כנ"ל.

עד כאן דברי התוס' במסקנתם בסוגיתנו.

[ולקמן הערה 57 יבואר, שהחילוק האמור בין ניתנין למעלה וכולי לבין דרום, לדעת רבה אליבא דרבי שמעון, הוא: במתנות דמים של בהמה הניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין למטה שנתנן למעלה, ובהם אמרה הגמרא [שם דף כו ב] שלא במקומו כמקומו דמי. וכן בחטאת העוף שנתנן או מלקן למעלה,

אבל עולת העוף שעבודתן הן למעלה, אם עשאן למטה, נחשב לחוץ למקומו ממש, כשחטית דרום בבהמה. ולרבה אליבא דרבי שמעון אם עלו, ירדו. ושם יבואר הטעם בשם הגרי"ז].

והקשה הקרן אורה: למה הוצרכה הגמרא לחלק בכך, ולמה לא נבאר החילוק מטעם שדרום הוי כמו חוץ לעזרה, כשם שביארה הגמרא אליבא דרבי שמעון. וכי היכן מצינו שנחלקו רבי יהודה ורבי שמעון בסברא זו?

41. ובשיטה מקובצת מביא דעת רבינו פריץ [לשיטת תוס' שמחלוקת רבה ורב יוסף היא רק בשחטן בדרום], שמשנתנו "לצדדין" קתני. שחטן בדרום בלבד, מעילתן היא מדרבנן, ואילו חוץ לזמנו וחוץ למקומו מועלים בהן מן התורה, כיון שדינם הוא שאם עלו לא ירדו. ועליהם אמר רבי יהושע במשנה: כל שיש להם היתר לכהנים